

Strategi för bättre frilansvillkor

Journalistförbundet ska arbeta målmedvetet och trovärdigt med frilansfrågor. Det gör vi bäst när alla delar av förbundet samarbetar och samordnar sina insatser. Därför är det viktigt att kansliet tillsammans med klubben (Frilans Riks) och sektionerna (tidigare frilansklubbarna) kontinuerligt diskuterar och utvärderar det arbete och de vägval som görs. Det ska finnas en beredskap att agera snabbt om det behövs, men arbetet kring frilansfrågorna måste också bedrivas förebyggande och långsiktigt.

Strategin fokuserar på arvoden och upphovsrätt, frilansarnas två enskilt viktigaste frågor. Den tar enbart upp frågor som berör frilansjournalister som kollektiv, inte enskilda förhållanden. Övriga frilansfrågor – socialförsäkringar, pensions- och försäkringsfrågor, egenföretagarfrågor, arbetsmiljö och säkerhet, med mera – ligger utanför strategins ramar.

En frilans är en självständig uppdragstagare. Frilansen är vanligen egenföretagare, även om frilansarbete utan egen firma eller via ett faktureringsbolag (så kallad egenanställning) också förekommer.

Framgångsfaktorer

Följande faktorer är viktiga för att Journalistförbundets arbete för bättre frilansvillkor ska bli framgångsrikt:

- Rekrytering och organisering

Ett fackförbund är inte starkare än sina medlemmar. För att Journalistförbundet ska uppfattas som en trovärdig aktör är det därför viktigt att vi organiserar så många frilansar som möjligt. Det ger oss större tyngd bakom de krav vi ställer. Rekrytering är därför grunden till det frilansfackliga arbetet.

- Förankring och samordnade insatser

När det uppstår problem kring en kollektiv arvodes- eller upphovsrättsfråga är det ofta viktigt att agera snabbt och enat. Därför är det viktigt att lägga upp en tydlig strategi och sedan förankra den hos både medlemmar och förtroendevalda. Det är också nödvändigt att de insatser som görs samordnas så att förbundet talar med en enad röst. Det här synsättet gäller även arbetet på mer långsiktig plan. Det är viktigt att den

enskilde frilansen känner förtroende för det arbete som görs och att man tillsammans först prioriterar frågor och sedan samordnar de insatser som ska göras.

- **Kommunikation**

Kommunikationen måste vara tydlig, både inom organisationen och utåt gentemot uppdragsgivare och andra organisationer. Det får inte uppstå frågetecken kring var Journalistförbundet står i frilansfrågor. Vägval och strategier måste dessutom vara lätta att förstå. Det är också viktigt för vår trovärdighet att inte ge orealistiska löften i kommunikationen med medlemmarna.

- **Uppföljning och utvärdering**

Insatser och sätt att arbeta på kan alltid bli bättre. Därför är det viktigt att kontinuerligt gå igenom det arbete som har gjorts och utvärdera det. Vi får inte vara rädda för att välja nya vägar eller tänka om.

Praktisk ansvarsfördelning

I det frilansfackliga arbetet behöver följande aktörer samverka:

- Förbundsstyrelse (FS) och förbundskansli
- Förbundets frilansande medlemmar och deras representanter i klubbar och sektioner
- Förbundets arbetsplatsklubbar

Förbundsstyrelsen

- FS fattar principbeslut, utifrån vad kongressen beslutat. I frilansfrågor kan de här principbesluten till exempel handla om höjning av frilansrekommendationen eller om politiska kampanjer.
- FS fattar beslut av dagspolitisk karaktär och är förbundets verkställande och beslutande organ mellan kongresserna.
- FS fattar beslut om rättstvister av principiell vikt.

Förbundskansliet

- Arbetar på uppdrag och delegation från FS, och leds av förbundets ledningsgrupp.
- Utvecklar och sprider information om verktygen för bättre villkor: bland annat Frilansrekommendationen, Frilanskalkylatorn och Arvodesguiden.
- Arbetar för kollektiva överenskommelser för frilansar. Rådgör med enskilda frilansar och med frilanskollektiv i förhandlingsfrågor, samt samordnar och genomför förhandlingar.
- Utbildar både anställda och frilansande medlemmar i frilansrelaterade frågor.
- Stöttar klubbarna, både frilansklubben och arbetsplatsklubbar, i arbetet med frilansfrågor.
- Söker samarbeten med andra förbund och egenföretagarorganisationer.
- Skapar strategier – efter kommunikation med berörda förtroendevalda – när det uppstår ett kollektivt arvodes- eller upphovsrättsproblem.
- Har dialog med företag och uppdragsgivare i de fall det inte finns någon arbetsplatsklubb.

Frilansklubben och sektionerna

- Arbetar med stöd från kansliet aktivt med att rekrytera nya medlemmar till förbundet.
- Utvecklar och underhåller nätverk och forum för kunskaps- och erfarenhetsutbyte frilansar emellan.
- Planerar och genomför kampanjinsatser och andra opinionsyttringar med koppling till de aktuella frågorna.
- Samverkar med arbetsplatsklubbar – både i pågående ärenden och på ett mer långsiktigt plan.

Arbetsplatsklubbarna

- Lyfter frilansfrågor inom ramen för sitt fackliga arbete – till exempel i budgetförhandlingar, förhandlingar om intag av extern arbetskraft och i enskilda förhandlingar enligt Frilansavtalet för dagspress.
- Samverkar med förbundskansli och frilansklubb i förhandlingsärenden.
- Bevakar vilka frilansar företaget anlitar och arbetar för att rekrytera dessa till förbundet.

Denna strategi är beslutad av Journalistförbundets styrelse (FS) och ska följas upp årligen, efter beredning av förbundskansliet och samverkan med frilansarnas fackliga organisation.

Journalistförbundets styrelse
September 2019